

Trafikutskottets yttrande 2019/20:TU2y

Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade den 12 september 2019 att bereda övriga utskott tillfälle att senast den 12 november yttra sig över de iakttagelser om riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen som redovisas i en promemoria utarbetad inom utskottet. Konstitutionsutskottets uppföljning omfattar i huvudsak de subsidiaritetsprövningar som genomfördes i riksdagen under perioden den 1 januari–31 december 2018. Trafikutskottets yttrande har sin utgångspunkt i de 17 subsidiaritetsprövningar som utskottet genomförde under 2018.

Utskottets överväganden

Bakgrund

Sedan Lissabonfördraget trädde i kraft den 1 december 2009 ska riksdagen enligt 9 kap. 20 § riksdagsordningen (RO) pröva om ett utkast till lagstiftningsakt strider mot subsidiaritetsprincipen. Enligt 7 kap. 8 § RO ska konstitutionsutskottet följa riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen och en gång om året meddela kammaren sina iakttagelser.

Vid sammanträdet den 12 september 2019 beslutade konstitutionsutskottet att ge övriga utskott tillfälle att senast den 12 november yttra sig över iakttagelserna i den promemoria som upprättats inom utskottet. Promemorian omfattar de subsidiaritetsprövningar som genomfördes i riksdagen under perioden den 1 januari–31 december 2018. I promemorian uppmärksammas även det samlade utfallet av tidigare subsidiaritetsprövningar. Konstitutionsutskottet önskar särskilt följande redogörelser och bedömningar:

1. En kommentar om det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar på olika politikområden under 2018 jämfört med 2017 samt sedan Lissabonfördragets ikraftträdande.
2. En samlad bedömning av i vilken utsträckning utrymmet för nationella åtgärder på olika politikområden inom utskottets beredningsområde minskat till följd av utkast till lagstiftningsakter från EU som subsidiaritetsprövats av utskottet sedan Lissabonfördraget trädde i kraft samt hur den sammantagna utvecklingen på olika politikområden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen.
3. En kommentar till kommissionens motiveringar avseende subsidiaritetsprincipen.
4. En kommentar om i vilken utsträckning utskottet använder sig av IPEX¹ eller kontakter med riksdagens representant vid EU:s institutioner för inhämtande och utlämnande av information.
5. Kommentarer i övrigt om hur utskottet anser att subsidiaritetsprövningarna fungerar och eventuella förslag eller önskemål till förbättringar.

¹ IPEX (Interparliamentary EU Information Exchange) är en databas som möjliggör utbyte av information om beredningen av EU-dokument i nationella parlament och i Europaparlamentet.

Trafikutskottets subsidiaritetsprövningar 2018

Trafikutskottet subsidiaritetsprövade följande 17 utkast till lagstiftningsakter under 2018²:

- Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om mottagningsanordningar i hamn för avlämning av avfall från fartyg, om upphävande av direktiv 2000/59/EG och ändring av direktiv 2009/16/EG och direktiv 2010/65/EU, COM(2018) 33
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 168/2013 vad gäller tillämpningen av Euro 5-steget på typgodkännande av två- och trehjuliga fordon och fyrhjulingar, COM(2018) 137
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om genomförandet och driften av toppdomännamnet .eu och om upphävande av förordning (EG) nr 733/2002 och kommissionens förordning (EG) nr 874/2004, COM(2018) 231
- Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2008/96/EG om förvaltning av vägars säkerhet, COM(2018) 274
- Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ändring av rådets direktiv 96/53/EG vad gäller tidsfristen för att införa särskilda regler om största tillåtna längd när fordonets förarhytt ger bättre aerodynamiska prestanda, energieffektivitet och säkerhetsprestanda, COM(2018) 275
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om rationaliseringsåtgärder för att påskynda förverkligandet av det transeuropeiska transportnätet, COM(2018) 277
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av en europeisk miljö med en enda kontaktpunkt för sjötransport och om upphävande av direktiv 2010/65/EU, COM(2018) 278
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om elektronisk godstransportinformation, COM(2018) 279
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om krav för typgodkännande av motorfordon och deras släpvagnar samt de system, komponenter och separata tekniska enheter som är avsedda för sådana fordon, med avseende på deras allmänna säkerhet och skydd för personer i fordonet och oskyddade trafikanter, om ändring av förordning (EU) 2018/... och om upphävande av förordningarna (EG) nr 78/2009, (EG) nr 79/2009 och (EG) nr 661/2009, COM(2018) 286

² I konstitutionsutskottets promemoria anges att trafikutskottet subsidiaritetsprövade 18 utkast till lagstiftningsakter under 2018 eftersom subsidiaritetsprövningen av kommissionens utkast till direktiv om ändring av direktiv 92/106/EEG om gemensamma regler för vissa former av kombinerad transport av gods mellan medlemsstaterna (COM(2017) 648) formellt avslutades i januari 2018 i och med kammarens beslut. Utskottets subsidiaritetsprövning avslutades dock i december 2017 i samband med att utskottet justerade utl. 2017/18:TU8. Därmed har utskottet redan redogjort för sin subsidiaritetsprövning av utkastet i föregående års yttrande till konstitutionsutskottet (yttr. 2018/19:TU1y).

- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring och rättelse av förordning (EU) nr 167/2013 om godkännande och marknads-tillsyn av jordbruks- och skogsbruksfordon, COM(2018) 289
- Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2008/106/EG om minimikrav på utbildning för sjöfolk och om upphävande av direktiv 2005/45/EG, COM(2018) 315
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om komplettering av Europeiska unionens typgodkännandelagstiftning med anledning av Förenade kungarikets utträde ur Europeiska unionen, COM(2018) 397
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av programmet för ett digitalt Europa för perioden 2021–2027, COM(2018) 434
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av Fonden för ett sammanlänkat Europa och om upphävande av förordningarna (EU) nr 1316/2013 och (EU) nr 283/2014, COM(2018) 438
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 391/2009 med anledning av Förenade kungarikets utträde ur Europeiska unionen, COM(2018) 567
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 1316/2013 med anledning av Förenade kungarikets utträde ur Europeiska unionen, COM(2018) 568
- Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om avskaffande av säsongsbaserade tidsomställningar och om upphävande av direktiv 2000/84/EG, COM(2018) 639.

Utskottets ställningstagande

Konstitutionsutskottets uppföljning gör det möjligt för riksdagen att försäkra sig om att subsidiaritetsprincipen tillämpas på ett korrekt sätt och att besluten fattas på rätt nivå. Utskottet välkomnar detta men kan även konstatera att den årsbaserade uppföljningen innebär att utskotten under riksmöten tidigt i mandatperioden ska lämna redogörelser och bedömningar för subsidiaritetsprövningar som genomfördes under föregående mandatperiod. Nedan följer utskottets kommentarer och bedömningar med anledning av konstitutionsutskottets frågor.

Kommentarer om det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar på olika politikområden under 2018 jämfört med 2017 samt sedan Lissabonfördragets ikraftträdande

Utskottet ansåg att två utkast till lagstiftningsakter stred mot subsidiaritetsprincipen under 2018; utkastet till direktiv om ändring av direktiv 2008/96/EG om förvaltning av vägars säkerhet (COM(2018) 274) och utkastet till förordning om rationaliseringsåtgärder för att påskynda förverkligandet av det trans-europeiska transportnätet (COM(2018) 277). När det gäller COM(2018) 274 angav utskottet i utlåtande 2017/18:TU20 att det hade betänkligheter kring den

föreslagna utvidgningen av direktivets tillämpningsområde till att omfatta andra vägar utöver det transeuropeiska transportnätet (TEN-T). Utskottet ansåg inte att det fanns några tydliga strukturella orsaker som motiverar att EU kan värdera och hantera externa kostnader som följer av dödsfall i trafiken på ett bättre sätt än enskilda medlemsstater. Utskottet bedömde vidare att regler för användning och underhåll av vägskyltar och vägmarkeringar för att dessa ska kunna avläsas av automatiserade fordon inte behöver gälla på vägar utanför TEN-T för att fylla sitt syfte om att ange en standard för väginfrastrukturens läsbarhet för fordon. När det gäller COM(2018) 277 invände utskottet i utlåtande 2017/18:TU21 mot bestämmelserna om att införa en integrerad plan- och tillståndsprocess för projekt inom TEN-T:s stamnät. Utskottet angav att det inte såg något behov av en EU-lagstiftning som på ett genomgripande sätt styr nationella plan- och tillståndsprocesser liksom nationella institutioners funktion, inbegripet det lokala och regionala självstyret. I stället menade utskottet att målet med förordningsförslaget, dvs. att undvika förseningar och osäkerhet när TEN-T:s stamnätsprojekt genomförs, bäst kan uppnås genom processer som utgår från och beaktar nationella, regionala och lokala förutsättningar, kunskaper och resurser. Vidare befarade utskottet att en integrerad plan- och tillståndsprocess skulle innebära försämrade möjligheter för kostnadseffektiva beslut genom att lokala och regionala förutsättningar och finansieringsmöjligheter inte vägs in. I båda ärendena biföll riksdagen utskottets förslag. I övrigt ansåg utskottet inte att något förslag stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag.

Under 2017 genomförde utskottet 15 subsidiaritetsprövningar och lämnade ett utlåtande med motiverat yttrande. Antalet genomförda subsidiaritetsprövningar under 2018 var därmed ungefär lika många som under 2017, och även utfallet blev liknande. Det höga antalet subsidiaritetsprövningar inom utskottets beredningsområde under de senaste åren kan ses mot bakgrund av att kommissionen har gjort en översyn av den befintliga lagstiftningen inom främst vägtrafikområdet och antagit tre stora paket med lagstiftningsakter, mobilitetspaketen 1, 2 och 3.

Sedan Lissabonfördraget trädde i kraft den 1 december 2009 t.o.m. den 31 december 2018 subsidiaritetsprövade utskottet 110 utkast till lagstiftningsakter, vilket utgör knappt 13 procent av alla utkast som har subsidiaritetsprövats av riksdagen. Ungefär hälften av utkasten rörde transportpolitik, 29 tillnärmning av den lagstiftning som rör den inre marknaden och 15 transeuropeiska nät. Under samma period lämnade utskottet tio utlåtanden med motiverade yttranden. Av utskottets utlåtanden rörde fem transportpolitik, tre rörde tillnärmning av den lagstiftning som rör den inre marknaden och ytterligare tre rörde transeuropeiska nät (ett av utkasten hade två rättsliga grunder), dvs. de områden som utskottet har prövat flest utkast till lagstiftningsakter inom.

Liksom i tidigare yttranden till konstitutionsutskottet kan utskottet konstatera att dess beredningsområde präglas av internationellt samarbete.

Åtgärder på unionsnivå bedöms många gånger vara nödvändiga för att lösa gränsöverskridande problem, vilket resulterar i ett förhållandevis stort antal utkast till lagstiftningsakter från EU-kommissionen som utskottet ska subsidiaritetspröva. Att det många gånger är lämpligt att fatta beslut på unionsnivå innebär likväl inte att det alltid behöver vara så, något utskottets sammanlagt tio utlåtanden med motiverade yttranden visar.

En bedömning av i vilken utsträckning utrymmet för nationella åtgärder på olika politikområden inom utskottets beredningsområde minskat till följd av utkast till lagstiftningsakter från EU samt hur den sammantagna utvecklingen på olika politikområden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen

På ett övergripande plan kan konstateras att utskottets beredningsområde i stor utsträckning förutsätter överstatliga regleringar och att EU därför har getts betydande beslutskompetens inom både transport- och telekomområdet. Utrymmet för nationell lagstiftning inom utskottets beredningsområde är därmed till viss del redan upptaget eller in-tecknat och har varit så en längre tid. Andelen nya initiativ jämfört med förenklingsinitiativ, förordningar jämfört med direktiv och beslut liksom förekomsten av delegerade akter kan rimligtvis ge ytterligare fingervisning om utvecklingen av utrymmet för nationella åtgärder inom utskottets beredningsområde till följd av utkast till lagstiftningsakter från EU.

En genomgång visar att merparten av utkasten till lagstiftningsakter som utskottet subsidiaritetsprövade under 2018 har rört frågor där det redan finns lagstiftning på unionsnivå. Det har t.ex. varit fråga om upphävande, ändring och omarbetning av befintlig lagstiftning, dvs. vad kommissionen benämner som förenklingsinitiativ. Därtill kan nämnas att en handfull av dessa subsidiaritetsprövningar har rört utkast till lagstiftningsakter som endast inneburit mycket begränsade ändringar av befintlig lagstiftning. Utskottet kan därmed konstatera att utrymmet för nationella åtgärder till viss del redan varit begränsat eftersom EU har utövat sin befogenhet i ett tidigare skede. Det kan dock noteras att tre av utskottets subsidiaritetsprövningar har rört nya lagstiftningsakter där det tidigare saknats EU-lagstiftning. Utskottet ansåg att ett av dessa utkast, kommissionens förslag till förordning om rationaliseringsåtgärder för att påskynda förverkligandet av det transeuropeiska transportnätet, stred mot subsidiaritetsprincipen.

Ett antal av utkasten som utskottet subsidiaritetsprövade under 2018 har presenterats inom ramen för kommissionens Refitprogram som syftar till att göra lagstiftningen enkel, tydlig och lättförståelig samt med minsta möjliga börda för berörda. Utskottet har i tidigare yttranden till konstitutionsutskottet påpekat att förslag av denna typ rimligtvis borde ha en begränsad påverkan på utrymmet för nationella åtgärder, eftersom de i huvudsak innebär en förenkling och rationalisering av EU:s befintliga regelverk, men att så likväl inte alltid är fallet. Utskottets erfarenhet är att Refitinitiativen varierar till

formen. Vissa innebär t.ex. omfattande ändringar, såsom utökat tillämpningsområde, och därmed minskat nationellt handlingsutrymme. Exempelvis antogs utkastet till direktiv om ändring av direktivet om förvaltning av vägars säkerhet, som utskottet ansåg stred mot subsidiaritetsprincipen på grund av just utökat tillämpningsområde, inom ramen för Refitprogrammet. Utskottet noterar att Junckerkommissionen har angett att kommissionen framöver närmare ska granska subsidiaritetsfrågor vid utvärderingar av befintlig lagstiftning inom ramen för Refitprogrammet. Utskottet välkomnar detta.

Tolv av de utkast till lagstiftningsakter som utskottet subsidiaritetsprövade under 2018 var utkast till förordningar, fyra var utkast till direktiv och ett var utkast till beslut. En tydlig övervikt kan därmed konstateras för förordningar, vilka per definition är direkt tillämpliga i nationell lagstiftning och på så sätt verkar mer inskränkande på medlemsstaternas utrymme för nationella åtgärder än direktiv. Av de två utkast till lagstiftningsakter som utskottet ansåg stred mot subsidiaritetsprincipen 2018 var ett utkast ett förslag till direktiv och det andra ett förslag till förordning.

I tio utkast till lagstiftningsakter som utskottet subsidiaritetsprövade under 2018 föreslogs att kommissionen skulle ges befogenhet att anta delegerade akter, dvs. komplettera eller göra tillägg till icke väsentliga delar av lagstiftningsakter. Utskottet har vid tidigare tillfällen konstaterat att delegerade akter har en lagstiftningsfunktion, vilket innebär att de minskar utrymmet för nationella åtgärder. Utskottet noterar i sammanhanget att kommissionens arbetsgrupp för subsidiaritet, proportionalitet och ”göra mindre, mer effektivt” i sin slutrapport angav att delegerade akter kan vara problematiska för de nationella parlamenten eftersom de ligger utanför den formella kontrollmekanismen för subsidiaritet i protokoll nr 2 till fördragen. Arbetsgruppen uppmuntrade följaktligen EU-institutionerna att använda dessa typer av rättsakter mer sparsamt. Det kan även nämnas att trots att delegeringen av befogenhet att anta icke-lagstiftningsakter är föremål för strikta gränser, har det förekommit att kommissionen överskridit sin befogenhet. Utskottet subsidiaritetsprövade under 2019 ett utkast till lagstiftningsakt som hade sin bakgrund i att tribunalen (i praktiken en första instans inom EU-domstolen) ogiltigförklarar en del av kommissionens förordning (EU) 2016/646. Tribunalen ansåg att kommissionen hade överskridit sin befogenhet att anta icke-lagstiftningsakter med allmän räckvidd som kompletterar eller ändrar vissa icke väsentliga delar av en lagstiftningsakt. Med anledning av tribunalens beslut om att delvis upphäva kommissionens förordning (EU) 2016/646 föreslog kommissionen i stället att de aktuella bestämmelserna skulle överföras till förordning (EG) nr 715/2007 som beslutas enligt ordinarie lagstiftningsförfarande, och därmed även subsidiaritetsprövas av de nationella parlamenten.

Slutligen kan utskottet konstatera att även om det nationella handlingsutrymmet oundvikligen minskar till följd av att gemensamma EU-bestämmelser införs så har utskottet, under den aktuella perioden men även över tid, gjort bedömningen att merparten av kommissionens utkast till

lagstiftningsakter varit förenliga med subsidiaritetsprincipen och att subsidiaritetsprincipen därmed upprätthålls inom utskottets beredningsområde. Vidare har utskottet i olika sammanhang välkomnat och efterfrågat EU-åtgärder, senast i betänkande 2018/19:TU11 Yrkestrafik och taxi, där utskottet framhöll behovet av gemensamma åtgärder på europeisk nivå för att upprätta en konkurrenssituation som bygger på lika villkor. I sammanhanget anser utskottet att det är positivt att Junckerkommissionen under de senaste åren har betonat behovet av att stärka tillämpningen och upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen i EU:s beslutsfattande som ett led i en mer övergripande agenda för bättre lagstiftning. Utskottet noterar t.ex. att kommissionen i meddelandet En starkare roll för subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna i EU:s beslutsfattande (COM(2018) 703) anger att den planerar att vidta ett antal åtgärder för att stärka tillämpningen av subsidiaritetsprincipen men att det i praktiken blir upp till den ingående Von der Leyen-kommissionen att vidta dessa åtgärder.

Kommentarer till kommissionens motiveringar avseende subsidiaritetsprincipen

Samtliga utkast till lagstiftningsakter som utskottet subsidiaritetsprövade under 2018 innehöll en motivering avseende subsidiaritetsprincipen. Utskottet noterar dock att kommissionens motivering i fyra fall var mycket kortfattad och enbart omfattade någon enstaka mening. Dessa fyra utkast till lagstiftningsakter innebar förvisso endast mycket begränsade ändringar i befintlig lagstiftning men kommissionens motivering kan likväl rent principiellt anses vara otillfredsställande. Utskottet påminner om att det vid upprepade tillfällen har betonat att det organ som utreder och lägger fram ett utkast till lagstiftningsakt också bör lämna en tillfredsställande motivering till sitt beslut. Det är därmed viktigt att kommissionen fortsätter sitt arbete med att säkerställa att varje förslag åtföljs av en förbättrad motivering generellt sett, inklusive mer ingående förklaringar av hur ett initiativ förhåller sig till subsidiaritetsprincipen. Utskottet noterar i sammanhanget att kommissionen har angett att den har för avsikt att börja tillämpa den bedömningsmetod som arbetsgruppen för subsidiaritet, proportionalitet och ”göra mindre, mer effektivt” rekommenderat och att denna bedömningsmetod i delar överensstämmer med den tvåstegsmetod som förordas av konstitutionsutskottet. Utskottets förhoppning är att det nya förfarandet kan leda till mer ingående motiveringar från kommissionens sida av hur ett initiativ svarar mot subsidiaritetsprincipen.

Kommissionen underbygger i regel sina motiveringar avseende subsidiaritetsprincipen med en åtföljande konsekvensanalys, vilket utskottet tidigare påtalat vikten av. Så är dock inte alltid fallet, t.ex. saknar utkastet till direktiv om avskaffande av säsongbaserade tidsomställningar och om upphävande av direktiv 2000/84/EG (COM(2018) 639) en sådan konsekvensanalys. I det utkastet för kommissionen i stället ett resonemang om konsekvenserna av förslaget på grundval av ett fåtal tillgängliga rapporter. I sammanhanget kan

nämnas att arbetet med förslaget i EU-institutionerna, och då särskilt i ministerrådet, har försenats betydligt eftersom medlemsstaterna har velat ta fram egna konsekvensanalyser. Detta indikerar att det hade varit lämpligt om även kommissionen tagit fram en konsekvensanalys.

Kommentarer om i vilken utsträckning utskottet använder sig av IPEX eller kontakter med riksdagens representant vid EU:s institutioner för inhämtande och utlämnande av information

I samband med utskottets beredning av subsidiaritetsärenden använder utskottets kansli IPEX för att få en överblick av subsidiaritetsprövningar i andra nationella parlament, främst i fråga om vilka parlament som genomför en prövning samt var i prövningen de befinner sig. Utskottet anser fortfarande att IPEX användbarhet kan förbättras t.ex. i fråga om en mer konsekvent tillämpning av vilken information som läggs in i systemet, i vilket skede samt på vilket språk.

Utskottets kansli har löpande kontakt med riksdagens representant vid EU:s institutioner och utskottet bedömer att kontakten fungerar mycket väl. Liksom under föregående år har riksdagens representant bevakat ett antal frågor å utskottets vägnar och informerat om ärendegången i EU:s institutioner och i andra nationella parlament. Utskottets kansli informerade i sin tur riksdagens representant i samband med att utskottet justerade sina två utlåtanden med motiverade yttranden i juni 2018. Eftersom det i dessa subsidiaritetsärenden länge var oklart när översättningarna skulle bli färdiga och tidsfristen gå ut och hur dessa datum skulle förhålla sig till kammarens sommaruppehåll, fick utskottet fatta beslut ovanligt tidigt i processen, i princip samtidigt som tidsfristen började löpa. Genom riksdagens representant kunde övriga nationella parlament därmed i ett tidigt skede uppmärksammas på utskottets beslut om att kommissionens förslag ansågs strida mot subsidiaritetsprincipen. I sammanhanget kan konstateras att ett av utkasterna som utskottet ansåg stred mot subsidiaritetsprincipen, nämligen COM(2018) 277, var ett av tre utkast som genererade flest motiverade yttranden (fyra stycken) under 2018 och att riksdagen var det första nationella parlamentet att fatta beslut i frågan.

Kommentarer i övrigt om hur utskottet anser att subsidiaritetsprövningarna fungerar och eventuella förslag eller önskemål till förbättringar

Det förhållandevis stora antalet subsidiaritetsprövningar som utskottet har genomfört de senaste åren har lett till väl inarbetade rutiner. Utskottet noterar dock vissa tendenser hos kommissionen som försvårar utskottets subsidiaritetsprövningar, de väl inarbetade rutinerna till trots. Kommissionen har under de senaste åren antagit flera utkast till lagstiftningsakter i omfattande paket, så även i maj 2018 när kommissionen antog det tredje s.k. mobilitetspaketet. Detta innebär att utskottet i förekommande fall ska hantera ett flertal subsidiaritetsprövningar samtidigt, vilket i vissa fall kan påverka de praktiska

möjligheterna att hinna fördjupa sig i de enskilda ärendena inom givna tidsramar. Därtill hör att de förslag som utskottet subsidiaritetsprövar ofta är tekniska till sin natur och i vissa fall relativt svårtillgängliga. Vidare har dessa paket antagits av kommissionen i nära anslutning till stundande sommar- och juluppehåll i kammaren, något som rent planeringsmässigt gjort dem mer utmanande att hantera. I sammanhanget kan nämnas att utskottet under 2018 genomförde 13 av 17 subsidiaritetsprövningar i anslutning till riksdagens sommaruppehåll, vilket medförde att utskottet därmed var tvunget att frångå den ordinarie beredningsprocessen i merparten av sina subsidiaritetsprövningar. Utöver extra god planering förutsätter sådana prövningar i regel underhandskontakt mellan kansliet och utskottet, liksom mellan kansliet och centralkansliet. Det kan även noteras att Regeringskansliets möjlighet att bistå med underlag är mer ansträngd under sommaren och julen. I föregående års yttrande välkomnade utskottet att tidsfristen för subsidiaritetsprövningarna var uppe för diskussion i EU-institutionerna, mot bakgrund av att arbetsgruppen för subsidiaritet, proportionalitet och ”göra mindre, mer effektivt” i sin slutrapport rekommenderat kommissionen att vara flexibel i sin tolkning av den fördragsgrundade tidsfristen på åtta veckor och ta hänsyn till vanliga ledighetsperioder. Det är därmed positivt att kommissionen nu har bekräftat att den avser att göra ett uppehåll i åttaveckorsfristen för de nationella parlamentens subsidiaritetskontroll mellan den 20 december och 10 januari.

I sitt föregående yttrande till konstitutionsutskottet redogjorde utskottet för hanteringen av de subsidiaritetsprövningar som utskottet genomförde under sommaren 2017 och 2018 och tillhörande utmaningar. När det gäller subsidiaritetsprövningarna inför och under sommaren 2018 kan påminnas om att utskottet exempelvis behövde inhämta regeringens bedömning av subsidiaritetsprincipens tillämpning för ett flertal utkast till lagstiftningsakter innan utkasterna fanns på svenska eller hade hänvisats till utskottet, för att på så vis säkerställa att en eventuell riksdagsbehandling skulle hinnas med innan kammarens sommaruppehåll. I sammanhanget kan nämnas att regeringens bedömning är viktig för utskottet. Det är därför angeläget att utskottet i förekommande fall har tillräckligt med tid att beakta den inför det egna ställningstagandet, vilket dessvärre inte alltid var fallet inför sommaruppehållet 2018. Vidare behövde utskottet fatta villkorade beslut i två ärenden, dvs. utskottet avgjorde ärendena innan de hade väckts under förutsättning att de framöver skulle hänvisas till utskottet för subsidiaritetsprövning.

Även bristande information från kommissionen försvårar utskottets subsidiaritetsprövningar. Utskottet har av denna anledning upprepade gånger påpekat vikten av att kommissionen tillhandahåller tidig, pålitlig och detaljerad information om planeringen för varje enskilt initiativ. Likväl kan konstateras att i det kommissionens arbetsprogram för 2018 med tillhörande bilagor saknades information om flera av de utkast till lagstiftningsakter som antogs av kommissionen under året. Vidare antog kommissionen ett antal förslag efter maj 2018; trots att det angetts att den inte skulle lägga fram några nya lagstiftningsförslag inom ramen för sitt reformarbete efter denna tidpunkt,

för att på så sätt ge Europaparlamentet och rådet tid och utrymme att fullborda lagstiftningsarbetet före EU-valet. Dessutom antog kommissionen ett antal utkast till lagstiftningsakter med anledning av Storbritanniens utträde ur EU; dessa utkast till lagstiftningsakter antogs som förberedelse för vad som ansågs vara en ökad eventualitet att Storbritannien skulle utträda ur EU utan ett avtal på utträdesdagen, vilket delvis kan förklara den bristande informationen från kommissionens sida i dessa fall.

Som nämndes inledningsvis har utskottet under de senaste åren genomfört ett stort antal subsidiaritetsprövningar och därmed ägnat mycket tid åt dessa prövningar. Utskottet har tidigare påpekat att det mot denna bakgrund är viktigt att EU-institutionerna beaktar riksdagens eventuella subsidiaritetsinvändningar i det fortsatta lagstiftningsarbetet så att subsidiaritetsprincipen inte riskerar att förlora i betydelse. Vidare är det av samma anledning viktigt att EU-institutionerna inte föregriper utfallet i de nationella parlamentens subsidiaritetsprövningar genom att påbörja förhandlingar innan tidsfristen för subsidiaritetsprövningen har löpt ut. Utskottet noterar i sammanhanget att rådet vid upprepade tillfällen under 2018 påbörjade arbetet i rådsarbetsgrupperna innan nämnda tidsfrist hade löpt ut. Det är förståeligt att Europaparlamentet och rådet är angelägna om att påbörja lagstiftningsarbetet i ett tidigt skede, inte minst i slutet av mandatperioden, men utskottet påminner likväl om att de nationella parlamentens subsidiaritetsprövningar, och den parlamentariska förankring som de innebär, är en viktig del av EU-institutionernas demokratiska legitimitet och att dess ramar därmed bör beaktas.

Stockholm den 7 november 2019

På trafikutskottets vägnar

Jens Holm

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jens Holm (V), Anders Åkesson (C), Magnus Jacobsson (KD), Anna-Caren Säterberg (S), Jessika Roswall (M), Jimmy Ståhl (SD), Teres Lindberg (S), Anders Hansson (M), Thomas Morell (SD), Elin Gustafsson (S), Helena Gellerman (L), Patrik Jönsson (SD), Emma Berginger (MP), Åsa Coenraads (M), Denis Begic (S), Helena Antoni (M) och Per-Arne Håkansson (S).